

Warszawa, dn. 22 czerwca 2023 r.

Prezesa Fundacji Rodzic po Ludzku
Joanna Pietrusiewicz
ul. Nowolipie 13/15
00-150 Warszawa

Prezesa Fundacji Czułość
Joanna Frejus
ul. Ludwika Pasteura 4/6 /38
02-093 Warszawa

Prezesa Fundacji Medycyny Prenatalnej
im. Ernesta Wójcickiego
Agata Iwanow
ul. Marokańska 4H
03-977 Warszawa

Przedstawicielka portalu poroniłam.pl
Magdalena Łyżniak
skrytka pocztowa 2541
40-227 Katowice

Prezesa Fundacji Matecznik
Alicja Nowaczyk
ul. Jabłoniowa 9/1
60-185 Skórzewo

Sz. P.
Adam Niedzielski
Minister Zdrowia
ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa

FRPL/252/2023/MG

**WNIOSEK O PODJĘCIE INICJATYWY PRAWODAWCZEJ I DZIAŁAŃ NADZORCZYCH
ZWIĄZANYCH Z OPIEKĄ NAD PACJENTKAMI W PRZYPADKACH
PORONIEŃ I MARTWYCH URODZEŃ**

Szanowny Panie Ministrze,

W imieniu Fundacji Rodzic po Ludzku, Fundacji Czułość, Fundacji Medycyny Prenatalnej im. Ernesta Wójcickiego, portalu poroniłam.pl (prowadzony przez Stowarzyszenie Edukacji Medycznej „Asklepios”) oraz Fundacji Matecznik w nawiązaniu do Pana pisma z dnia 8 grudnia 2022 r., sygn.. ZPR.6621.40.2022.AW, skierowanego do Minister Rodziny i Polityki Społecznej Pani Marleny Maląg (dalej „Pismo”) oraz wyrażonej w ramach przedmiotowego dokumentu gotowości działania z Pana strony

w zakresie współpracy przy wypracowaniu szczegółowych rozwiązań dotyczących sytuacji prawnej rodziców w sytuacji szczególnej, wnosimy o podjęcie następujących inicjatyw:

1. **zlikwidowania obowiązku określenia płci, jako bezwzględnej przesłanki do skorzystania z prawa do świadczeń z tytułu poronienia lub martwego urodzenia** (świadczenia rodzicielskie i pogrzebowe);
2. **wprowadzenia bezwzględnego zakazu umieszczania kobiet po poronieniu lub martwym urodzeniu w salach szpitalnych razem z kobietami w okresie ciąży bądź kobietami w położu, których ciąża zakończyła się urodzeniem zdrowego dziecka;**
3. **nałożenia na kierowników podmiotów leczniczych zobowiązania do organizowania, obowiązkowo co 3 lata, szkoleń z zakresu komunikacji dla personelu medycznego mającego kontakt z kobietami będącymi w sytuacji szczególnej oraz przysługujących kobietom praw;**
4. **skierowania przez Ministerstwo Zdrowia apelu do rektorów uczelni medycznych o zwiększenie ilości godzin wykładowych dla studentek/studentów wydziałów medycznych** z zakresu postępowania z kobietami w sytuacjach szczególnych, odpowiedniej komunikacji i radzenia sobie ze stresem, jak również obciążeniem psychicznym oraz emocjonalnym związanym z udzielaniem świadczeń medycznych przez personel medyczny tej konkretnej grupie kobiet;
5. **skierowania przez Ministerstwo Zdrowia do Polskiego Towarzystwa Ginekologów i Położników wniosku o wydanie standardów medycznych postępowania w sytuacjach szczególnych;**
6. **zagwarantowania pakietów poronnych** dla kobiet dostępnych bezpłatnie w gabinetach ginekologicznych, u położnych POZ oraz we wszelkiego rodzaju placówkach leczniczych.

Jako nieformalne zrzeszenie organizacji pozarządowych w postaci Fundacji Rodzic po Ludzku, Fundacji Czułość, Fundacji Medycyny Prenatalnej im. Ernesta Wójcickiego, portalu poroniłam.pl oraz Fundacji Matecznik kierujemy do Pana wniosek o podjęcie inicjatywy prawodawczej i działań nadzorczych związanych z opieką nad pacjentkami w przypadkach poronień i martwych urodzeń (dalej „Wniosek”), którego postulaty oparte są na wieloletnim doświadczeniu każdego z wymienionych powyżej podmiotów. Reprezentujemy organizacje, które od lat wspierają kobiety w takich sytuacjach, jak poronienie, narodziny martwego lub chorego dziecka, co pozwala nam diagnozować najważniejsze problemy w obszarze opieki okołoporodowej w sytuacjach szczególnych.

Przedkładamy niniejszym wniosek zawierający 6 najistotniejszych i najpilniejszych naszym zdaniem postulatów zmian w opiece okołoporodowej, które w sposób bezpośredni przyczyniłyby się do poprawy stanu zdrowia, tym psychicznego, kobiet roniących i rodzących martwe dzieci. Wartym podkreślenia jest, że wyżej wyszczególnione zagadnienia nie stanowią katalogu zamkniętego, a jedynie formę zaprezentowania najważniejszych na ten moment kwestii.

UZASADNIENIE

Ad. 1. - zlikwidowanie obowiązku określenia płci, jako bezwzględnej przesłanki do skorzystania z prawa do świadczeń z tytułu poronienia lub martwego urodzenia (świadczenia rodzicielskie i pogrzebowe)

Celem tego postulatu jest zrównanie praw kobiet roniących i umożliwienie im, bez ponoszenia dodatkowych kosztów związanych z przeprowadzeniem badań genetycznych (nierefundowanych na dzień dzisiejszy przez NFZ), skorzystania ze świadczeń socjalnych, w tym m.in. zasiłku macierzyńskiego i zasiłku pogrzebowego. Zaznaczamy, iż zagadnienie to może zostać rozwiązana na wiele sposobów, w tym poprzez wprowadzenie nowego zasiłku dla kobiet w sytuacji szczególnej umożliwiającego korzystanie z pełni praw kobiet w okresie okołoporodowym lub poprzez wypracowanie zmiany art. 54 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego z dnia 28 listopada 2014 r. (Dz.U. 2014 poz. 1741, z późn. zm.) w ten sposób, aby w przypadku poronienia, które nastąpiło w stadium ciąży, na którym nie było możliwe ustalenie płci płodu dziecka po jego cechach zewnętrznych, karta martwego urodzenia, umożliwiająca uzyskanie aktu martwego urodzenia, nie musiała obligatoryjnie zawierać informacji o płci płodu – w celu umożliwienia pacjentkom roniącym na wczesnym etapie ciąży możliwości skorzystania z opieki socjalnej, potrzebnego kobiecie niezależnie od wieku ciąży, w którym doszło do niepowodzenia położniczego.

Ad. 2. - wprowadzenie bezwzględnego zakazu umieszczania kobiet po poronieniu lub martwym urodzeniu w salach szpitalnych razem z kobietami w okresie ciąży bądź kobietami w położu, których ciąża zakończyła się urodzeniem zdrowego dziecka

Intencją jest zagwarantowanie kobietom takich warunków w placówkach leczniczych, które zapobiegają pogłębianiu ich traumy i zapewniają możliwość szybszej rekonwalescencji. Mimo złożonej przez Ministerstwo Zdrowia deklaracji zmiany obowiązujących w tym zakresie przepisów zawartych w ust. 3 pkt 3 części XV załącznika do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie standardu organizacyjnego opieki okołoporodowej (Dz.U. 2018 poz. 1756, z późn. zm.) w odpowiedzi na wniosek Fundacji Rodzic po Ludzku¹ kwestia ta niestety nie była rozważona przy dokonanej niedawno nowelizacji standardu organizacyjnego opieki okołoporodowej. W związku z powyższym ponownie wnosimy tę kwestie w celu przejścia z deklaracji do fazy zmiany przepisów prawnych gwarantujących kobietom będącym w sytuacjach szczególnych godne ronięcie i rodzenie swoich martwych dzieci.

Ad. 3. - nałożenie na kierowników podmiotów leczniczych zobowiązania do organizowania, obowiązkowo co 3 lata, szkoleń z zakresu komunikacji dla personelu medycznego mającego kontakt z kobietami będącymi w sytuacji szczególnej oraz przysługujących kobietom praw

Z uwagi na fakt, iż wiele zgłoszeń kobiet dotyczy niewłaściwej komunikacji ze strony personelu medycznego, braku zapytania o ich potrzeby i oczekiwania, zdawkowego komunikowania o ich stanie zdrowia i sytuacji położniczej czy proponowanej dalszej procedurze, nieprawidłowego informowania kobiet o ich prawach, jak również z uwagi na fakt, iż jak informują nas kobiety (co jest widoczne także w raporcie Fundacji Czułość²), komunikacja potrafi być poniżająca i ujmująca ich godności, stoimy na stanowisku, iż kwestia szkoleń jest jedną z kluczowych w obszarze opieki nad kobietami w sytuacji szczególnej. Celem szkoleń z zakresu przysługujących kobietom prawach po poronieniu (w tym możliwości zabezpieczenia próbki z poronienia do badań genetycznych) oraz komunikacji byłoby bowiem zwiększenie świadomości mechanizmów psychologicznych uruchamiających się w trakcie straty dziecka, budowanie postawy empatycznej, zwiększenie wiedzy w obszarze etapów przeżywania żałoby i roli

¹ Pismo Ministerstwa Zdrowia z dnia 20 września 2021 r., sygn. NKW.051.925.2021.AW

² <https://siostryronie.pl/wp-content/themes/siostry-ronie-2.5.0/assets/files/raport.pdf>, str. 14, 25-27, 29, 31

personelu w tym czasie oraz rozwijanie praktycznych umiejętności towarzyszenia i wspierania rodziców po stracie dziecka, także w zakresie przysługujących im praw.

Przedmiotowe szkolenia prócz częstotliwości ich odbywania winny naszym zdaniem odbywać się w formie warsztatowej, aby możliwym było prócz uzyskania wiedzy, także wykorzystanie zdobytych informacji w formie treningu praktycznego. W programie szkolenia z komunikacji warto, aby znalazły się takie elementy jak: odwołanie do własnych doświadczeń, tworzenie portretów psychologicznych osób po stracie bliskiej osoby (co myślą, co czują, jak się zachowują), analiza procesu przeżywania żałoby, wykład interaktywny o roli personelu medycznego w pierwszym etapie przeżywania żałoby przez rodziców, z uwzględnieniem rekomendacji dla personelu medycznego z zakresu, czego na pewno nie mówić i nie robić, jak dawać wsparcie empatyczne, a co najważniejsze warsztat winien dać personelowi medycznemu możliwość treningu umiejętności poprzez symulacje rozmów z kobietami po stracie zakończone analizą przypadków. Szkolenie takie powinno trwać nie krócej niż 6 godzin.

Ad. 4. - skierowanie przez Ministerstwo Zdrowia apelu do rektorów uczelni wyższych o zwiększenie ilości godzin wykładowych dla studentek/studentów wydziałów medycznych z zakresu postępowania z kobietami w sytuacjach szczególnych, odpowiedniej komunikacji i radzenia sobie ze stresem, jak również obciążeniem psychicznym oraz emocjonalnym związanym z udzielaniem świadczeń medycznych przez personel medyczny tej konkretnej grupie kobiet.

Postulat ten ma na celu uwrażliwienie już od pierwszego etapu edukacji przyszłego personelu medycznego w zakresie udzielania świadczeń medycznych kobietom w sytuacjach szczególnych, gdyż wobec tej kategorii kobiet empatia, odpowiednia komunikacja i podmiotowe traktowanie są szczególnie ważne. Intencją jest także zadbanie o dobrostan przyszłego personelu medycznego i wyposażenie go w narzędzia mogące w przyszłości wesprzeć te osoby w sytuacji udzielania świadczeń medycznych kobietom roniącym czy rodzącym swoje martwe lub chore dzieci. Uczestniczenie w tzw. „cichym porodzie” stanowi ogromne obciążenie psychiczne dla samej kobiety, ojca dziecka czy osoby bliskiej jej/im towarzyszącej, ale nie należy tracić z oczu także personelu medycznego, który zdarza się, że po towarzyszeniu kobiecie w sytuacji szczególnej jeszcze w ramach tego samego dyżuru uczestniczy w porodzie zdrowego dziecka i często nie ma odpowiednich warunków ani czasu, aby poradzić sobie z towarzyszącymi emocjami.

Ad. 5. - skierowanie przez Ministerstwo Zdrowia do Polskiego Towarzystwa Ginekologów i Położników wniosku o wydanie standardów medycznych oraz procedurze postępowania w sytuacjach szczególnych

Stoimy na stanowisku, iż najważniejsze towarzystwo w Polsce zajmujące się opieką nad kobietami winno wydać standardy medyczne oraz procedurę postępowania w sytuacjach szczególnych. Ważnym jest bowiem, aby personel medyczny miał pewnego rodzaju wytyczne postępowania, które będą zgodne w aktualnymi badaniami naukowymi i będą stanowiły ujednoczone postępowanie dając kobietom szansę na uzyskanie świadczeń medycznych tej samej jakości we wszystkich placówkach leczniczych w Polsce.

Ad. 6. - zagwarantowanie dostępności pakietów poronnych wraz z ulotką informacyjną dla kobiet dostępnych bezpłatnie w gabinetach ginekologicznych, u położnych POZ oraz we wszelkiego rodzaju placówkach leczniczych.

Jak wynika z danych Fundacji Czulość³, jedną z głównych przyczyn doświadczanego w sytuacji poronienia stresu, poza samym faktem straty, jest brak wyczerpujących i podanych w sposób zrozumiały dla pacjentki informacji na temat przebiegu procesu ronienia, planowanych procedur medycznych,

---

³ <https://siostryronie.pl/wp-content/themes/siostry-ronie-2.5.0/assets/files/raport.pdf>

również związanych z zabezpieczeniem szczątków do badań, możliwych reakcji fizjologicznych i emocjonalnych. W związku z powyższym, wnioskujemy o zagwarantowanie każdej pacjentce, u której rozpoznano obumarcie ciąży, bezpłatnego pakietu poronnego, dostępnego na oddziałach szpitalnych, w gabinetach ginekologicznych, u położnych POZ i w innych placówkach leczniczych, do których mogą się zgłaszać pacjentki w sytuacji poronienia.

Każdy pakiet poronny powinien zawierać m.in. materiały merytoryczne w formie czytelnych ulotek, przeznaczonych dla kobiety/osoby roniącej oraz jej bliskich, opracowanych przez zespół specjalistów: położną, psychologa lub psychoterapeutkę specjalizujących się we wsparciu okołoporodowym, fizjoterapeutkę uroginekologiczną oraz prawnika; materiały higieniczne, tj. oddychające podkłady poporodowe, bieliznę jednorazową, podpaski, a w szczególności sterylne pojemniki na szczątki wraz z instrukcją użycia i przechowywania; informacje o instytucjach i organizacjach udzielających wsparcia psychologicznego oraz prawnego kobietom/osobom doświadczającym poronienia i ich bliskim.

Takie rozwiązanie wpłynie pozytywnie na dobrostan pacjentek, jednocześnie zmniejszając ryzyko doświadczenia przez nie zaburzeń emocjonalnych oraz obciążenie systemu opieki zdrowotnej, ponieważ wyposażone w wiedzę, instrukcje i niezbędne materiały higieniczne pacjentki nie będą tak często zgłaszać się na szpitalne oddziały ginekologiczne oraz rzadziej będą wymagać leczenia psychiatrycznego.

W związku z powyższym zwracamy się do Pana Ministra z **wnioskiem o zorganizowanie spotkania w ramach, którego zostaną w sposób szczegółowy przedstawione przez nas wyżej wymienione postulaty**. Intencją naszą jest, aby w spotkaniu tym uczestniczyli także przedstawiciele Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, Rzecznika Praw Pacjenta oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Pozostajemy do dyspozycji Ministerstwa we wszelkich sprawach, które mogłyby przysłużyć się wdrożeniu powyższych kwestii.

Joanna Pietrusiewicz

PREZESKA
FUNDACJI RODZIC PO LUDZKU
Joanna Pietrusiewicz
Joanna Pietrusiewicz

.....
Joanna Pietrusiewicz
Prezeska Fundacji Rodzić po Ludzku

Fundacja Czułość
ul. Ludwika Pasteura 4/6/38
02-093 Warszawa
NIP: 7010960283, KRS: 0000618755

Joanna Frejus

.....
Joanna Frejus
Prezeska Fundacji Czułość

Agata Iwanow
PREZESKA ZARZĄD
FUNDACJA MEDYCYN
PRENATALNEJ
im. Ernesta Wójcickiego
ul. Algierska 19W
03-977 Warszawa
REG. SĄDOWY KRS: 112299142 REG. GOSPODARSTWA
2

.....
Agata Iwanow
Prezeska Fundacji Medycyny Prenatalnej
im. Ernesta Wójcickiego

Magdalena Łyżniak

.....
Magdalena Łyżniak
Przedstawicielka portalu poroniłam.pl

Alicja Nowaczyk

.....
Alicja Nowaczyk
Prezeska Fundacji Matecznik

Do wiadomości:

1. Departament Zdrowia Publicznego Ministerstwa Zdrowia,
2. Rada Rodziny Organ Opiniotawczo-Doradczy Ministra Rodziny i Polityki Społecznej,
3. Rzecznik Praw Pacjenta,
4. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji.